

ВЪСТНИКЪ

ДОБРУДЖА

АБОНАМЕНТЪ:
 За България, за 6 м.—7 л.
 За отранство за 6 м.—14 л.
 Единъ брой 10 ст.

ОБЯВЛЕНИЯ:
 На IV стр. 15 ст. на кв. см.
 Адресъ:
 Дирекция на в. „Добруджа“
 гр. Бабадагъ.
 Ръкоп. по со връжц. назадъ

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ НАРОДЕНЪ СЪВЪТЪ

Излиза понеделникъ, с. 251

Градската библиотека

Р

Ромънскитѣ грабежи въ Добруджа. — Положението на бойнитѣ надото на Ромъния. — Обезщетение на интерниранитѣ отъ ро сьюзъ. — Прѣгледъ на пресата. — Изъ Ромъния. — Унгарското министерство Венерле въ оставка. и др.

Съветъ. — М

13. ВОРНА

А. Борлаковъ.

Ромънскитѣ грабежи въ Добруджа

Централниятъ Добруджански Народенъ Съветъ е предприелъ анкета върху реквизициитѣ, конфискациитѣ, ограбванитѣ, разрушенитѣ, опожаряванитѣ и всички други щети, извършени презъ сегашната война отъ ромънскитѣ власти и войски върху частната собственостъ въ Добруджа. Тя иде да допълни и разшири анкетата, която една специална комисия направи въ Южна Добруджа. Анкетата на Съвета още не е привършена, но, ако се съди отъ събранитѣ досега данни, стойността на всички вреди и загуби, причинени отъ ромънитѣ, не ще е по-малка отъ 500 милиона лева.

Петстотинъ милиона лева вреди и загуби! Това значи смъртоносенъ ударъ върху стопанския животъ въ Добруджа. Цветущето благосъстояние на „Златна Добруджа“ е разрушено. Пословичното по своето трудолюбие и имотностъ добруджанско население е докарано до просенка тояга. Години наредъ ще трябва да се въстанови нормалното стопанско развитие и да се прѣсъздадатъ богатствата, които енергията и трудолюбието на добруджанеца, съединени съ щедростта на природата, бѣха създали въ тая благословена плодonoсна земя.

Досегашнитѣ резултати отъ анкетата сѣ съкрушителенъ обвинителенъ актъ противъ ромънското владичество въ Добруджа.

Тѣ говорятъ ясно и убедително, че въ надвечернето на ромънската памъса въ сегашната война и презъ самата война правото на собственостъ въ Добруджа е било тъкано на най-бруталенъ и безскруполенъ начинъ. Ромънската властъ подъ формата на реквизициитѣ и „конфискациитѣ“ е организирила единъ нечуванъ повсемъстенъ грабежъ надъ всичко и надъ всички. Хиллади тона зърнени храни, стотици хиллади глави едъръ и дребенъ добитъкъ, стоки за милиони левове сѣ били отнемани отъ законнитѣ имъ собственици, безъ да бѣдатъ заплащани и безъ да се издаватъ, каквито и да е документи.

Добросъвестни ромънски обществени дѣй- , които се възмущаваха отъ безграничнитѣ своеволня, грабежи, беззакония и законодателни неправди на ромънската властъ въ Добруджа, прѣди десетина години бѣха връстили тая провинция съ прозвището „taga de jaf“—земя на грабежа. Днесъ това прозвище е твърдъ слабо, за да окачества безбройнитѣ грабежи, извършени отъ ромънскитѣ власти и войски. Презъ сегашната война Добруджа стапа земя на организираното отъ властѣта разбойничество.

Ромънската олигархия и нейнитѣ агенти третираха тая провинция много по-злъ, отколкото може да бѣде третирана при най-суровия режимъ една неприятелска окупирана территория. Ромъния постави въпъ отъ своитѣ

закопи имота, труда, живота и честѣта на добруджанскитѣ жители. Голѣмото мнозинство на които бѣха нейни дозлини поданици до послѣдния день на нейното владичество.

Простото сравнение на даннитѣ, които ни дава анкетата за ромънскитѣ реквизиции, конфискации и другитѣ щети, ни разкрива съ поразителна рязкостъ замислитѣ и похватитѣ на ромънската властъ въ Добруджа. Докато стойността на редовнитѣ реквизиции за едно село или градъ достигатъ едва няколко хиллади лева, „конфискациитѣ“—безвъзмезднитѣ вземаня въ полза на държавата—надминаватъ десетки и стотици хиллади левове дори и въ най-бѣднитѣ села. Споредъ даннитѣ на анкетата, печатани въ прѣдидущия брой на тоя вѣстникъ, за с. Конгасъ сръщу 4528 лв. редовна реквизиция стоятъ 52282 лв. конфискация за с. Тръстенкъ — 750 лв. сръщу 15140 лв., за с. Иманъ-Ченме — 3390 лв. сръщу 54790 лв., за с. Топологъ 145751 лв. сръщу 51160 лв., за с. Каменна — 7005 сръщу 69765 лв., за с. Алибакъ 980 лв. сръщу 28000 лв. и пр. Цѣли страници бихме изпълнили съ подобни сравнения, ако бихме цитирали и съоставили всички данни на анкетата. Въ стотици села не е реквизирано нищо, а е „конфискувано“ всичко, което се е харесало на ромънскитѣ граждански и военни чиновници.

Въ едно отворено писмо, отправено до ромънския министъръ на финанситѣ на 24 августъ 1899 г. отъ нѣмскитѣ колонисти въ с. Коджелякъ, Кюстенджевско, ромънската администрация въ Добруджа бѣ характеризирава съ следнитѣ многозначителни думи: „Звѣроветъ, отъ които се боимъ, сѣ нашитѣ чиновници: ако иматъ нужда отъ пари, ограбватъ ни, ако иматъ нужда отъ кръвъ — изпиватъ ни я!“ Презъ сегашната война ромънскитѣ чиновници, покровителствуванитѣ отъ изключителнитѣ закони, бѣха въщо повече отъ звѣрове: тѣ бѣха едновременно палачи и грабители на беззащитното добруджанско население.

Редомъ съ реквизициитѣ и „конфискациитѣ“ въ полза на държавата, ромънската администрация организира постоянни реквизициитѣ и „конфискациитѣ“ въ полза на себе си. Военни и граждански чиновници—малки и голѣми—нахълтваха като остървена глутница въ търговскитѣ магазини, въ занаятчийскитѣ работилници, въ земеделскитѣ стопанства, въ частнитѣ жилища и грабежа, необезпокоявани отъ никого, каквото имъ се хареса: колониялни стоки, мануфактура, брашна, жельвария, строителенъ материалъ, покъщинни, панитки, зърнени храни, дрехи. И не стига това: за своя „трудъ“ отъ оцетепитѣ стопани, които не можеха да се оплачатъ никѣдъ и никому, тѣ искаха баснословни руншети и „откупни“, за да не бѣдатъ обявени за неблагонадеждни ограбенитѣ.

Онова, що военнитѣ и гражданскитѣ власти не успѣха да довършатъ съ дръзкото си

посетателство върху частния имотъ, довър- , лиха го по формалнитѣ заповѣди на своитѣ началници отстъпващитѣ ромънски войски. Десетки села, стотици домове, складове, работилници и земеделски стопанства бѣха опожарени, разрушени и опожарени. Хиллади семейства, чинто бащи, братя и синове бѣха изпратени да воюватъ подъ ромънскитѣ знамена за създаването на „всѣяка Ромъния“, „единствената посетелка на правото и цивилизацията на Близкия Изтокъ“, бѣха оставени безъ подслонъ, безъ средства за прѣпитание и хвърлени въ нечувана мизерия. И днесъ още пѣтътъ на ромънското настѣпление и отстъпление въ Добруджа стои рязко отблъванъ съ развалини, съ запустѣли села, съ разграбени земеделски стопанства, съ опустошени градове.

Това е епидогътъ на ромънското владичество въ Добруджа. Своеволно, безскруполно и безмилостно въ нормално време, то се показа безпрѣдѣлно алчно и жестоко къмъ добруджанското население презъ войната. То ни оставя цветущата някога „Златна Добруджа“ ограбена, опожарена и разрушена.

Ромънската олигархия скоро ще поднише въ Букурещъ своята заслужена присѣда за въроломството си, за провокациитѣ си, за безграничната си алчностъ, за коварството и мегаломанията си. Ще бѣде ли това същевременно и една присѣда за безбройнитѣ и грабежи надъ добруджанското население?

Правото и справедливостѣта не ще бѣдатъ възмездени напълно, ако Ромъния чрезъ договора за мира не бѣде заставена да заплати на своитѣ довчерашни поданици въ Добруджа, както и на чуждитѣ поданици, всички щети, които имъ причини. Това не е нищо военно обезщетение, нито военна контрибуция, отъ каквито се отказаха въ Бръстѣ-Литовскъ. Обезщетенията, които Ромъния трябва да даде, сѣ единъ нещѣ държавенъ дългъ. Реквизициитѣ, конфискациитѣ и щетитѣ въ Добруджа тѣ трябва да заплати както ще заплати, ако е правова държава, и всички вземаня отъ своитѣ поданици отвѣдъ Дунавъ.

Добруджанското население при новата политическа съдба на своя роденъ край не може да отиде въ ромънскитѣ съдилища, за да прѣдяви искове сръщу ромънската държава за причиненитѣ му отъ нейнитѣ органи вреди и загуби. Единственъ съдъ за него сега е Букурещката конференция за мира. Отъ нея то съ пълно доверие очаква законна защита за своитѣ права и интереси и справедлива присѣда за ромънскитѣ грабежи въ Добруджа.

Умоляватъ се г.г. абоватитѣ на в. „Добруджа“ при подновяване на абонамента и промѣна на адреситѣ си, НЕПРѣМЪВНО да съобщаватъ въ М на етикетчето, на което сѣ печатаватъ адреситѣ имъ.
 Отъ Администрацията

1) Вж. V. Kogălniceanu. Dobrogea, стр. 136.

